

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»**

МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

**Методичні вказівки
до самостійної роботи студентів**

Рекомендовано Вченою радою ФММ НТУУ «КПІ»

КИЇВ 2014

Міжнародні економічні відносини: методичні вказівки до самостійної роботи студентів галузі знань 0306, напряму підготовки 6.030601 «Менеджмент» професійного спрямування «Менеджмент організацій і адміністрування», «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності», «Менеджмент інноваційної діяльності» / Уклад.: В.В. Дергачова, І.М. Манаєнко, К.О. Кузнєцова. – К.: НТУУ «КПІ», 2014. – 44 с.

*Гриф надано Вченою радою
факультету менеджменту та маркетингу НТУУ «КПІ»
(Протокол №10 від 26 травня 20124 р.)*

Навчальне видання

Міжнародні економічні відносини
методичні вказівки до самостійної роботи
для студентів галузі знань 0306, напряму підготовки 6.030601
«Менеджмент» професійного спрямування «Менеджмент організацій і
адміністрування», «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності»,
«Менеджмент інноваційної діяльності»

Укладач: В.В. Дергачова, д.е.н., проф., зав. кафедри менеджменту
НТУУ «КПІ»;
І.М. Манаєнко, асист. кафедри менеджменту НТУУ «КПІ»;
К.О. Кузнєцова, , асист. кафедри менеджменту НТУУ «КПІ»;

Рецензент: С.В. Войтко, д.е.н., доц., проф. кафедри міжнародної економіки
НТУУ «КПІ»

Відповідальний редактор: О.А. Гавриш, докт. техн. наук, професор

За редакцією укладачів

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
I. МАТЕРІАЛИ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ З КРЕДИТНОГО МОДУЛЯ «МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ».....	5
Тема 1. ВСТУП. ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН.....	5
Тема 2. МІЖНАРОДНИЙ ПОДІЛ ПРАЦІ ТА КООПЕРАЦІЯ ВИРОБНИЦТВА.....	9
Тема 3. ЕВОЛЮЦІЙНІ ПІДХОДИ ФОРМУВАННЯ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН.....	13
Тема 4. СТРУКТУРА СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ.....	17
Тема 5. ТОРГІВЛЯ ТОВАРАМИ ТА ПОСЛУГАМИ В МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИНАХ.....	20
Тема 6. МІЖНАРОДНІ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНІ ОРГАНІЗАЦІЇ	24
Тема 7. МІЖНАРОДНА ТРУДОВА МІГРАЦІЯ НА СВІТОВОМУ РИНКУ ПРАЦІ.....	27
Тема 8. СВІТОВА ВАЛЮТНА СИСТЕМА І МІЖНАРОДНІ ВАЛЮТНО-ФІНАНСОВІ ВІДНОСИНИ.....	31
Тема 9. МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІЧНА ІНТЕГРАЦІЯ.....	35
II. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ДО ДІЛОВОЇ ГРИ.....	39
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	41

ВСТУП

Відповідно до «Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах» *самостійна робота студента* (СРС) є основним засобом засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час. Самостійна робота студента включає: опрацювання навчального матеріалу, виконання індивідуальних завдань, науково-дослідну роботу.

При плануванні часу самостійної роботи студентів рекомендується одна година СРС на кожну лекцію. Для підготовки до: практичного заняття – 1 – 2 години; лабораторної роботи, комп'ютерного практикуму – 2 – 3 години; семінарського заняття, модульної контрольної роботи – 2 – 4 години; заліку/екзамену – 27 – 36 годин.

Зміст самостійної роботи студента при вивченні дисципліни визначається робочою навчальною програмою, методичними матеріалами, завданнями та методичними вказівками з дисципліни.

Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених робочою навчальною програмою дисципліни: підручниками, навчальними та методичними посібниками, конспектами лекцій, збірниками завдань, комплектами індивідуальних семестрових завдань, практикумами, комп'ютерними навчальними комплексами, методичними рекомендаціями з організації СРС, виконання окремих завдань та ін.

Методичні матеріали для самостійної роботи студентів передбачають можливість проведення самоконтролю з боку студента. Для самостійної роботи студенту також рекомендується відповідна наукова та професійна монографічна та періодична література. Самостійна робота студента з вивчення навчального матеріалу з дисципліни може проходити в науково-технічній бібліотеці університету, навчальних кабінетах, комп'ютерних класах (лабораторіях), а також у домашніх умовах.

Під час самостійної підготовки студентів з кредитного модуля «Міжнародні економічні відносини» теоретичну та практичну базу дослідження мають становити наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених (підручники, навчальні посібники, монографії, періодичні видання тощо), офіційні сайти міжнародних організацій, країн, інтеграційних угруповань.

Предметом дисципліни виступає система організаційно-економічних взаємовідносин суб'єктів господарювання в процесі реалізації та розвитку міжнародної економічної діяльності.

Об'єктом вивчення є міжнародні економічні відносини між державами, рух товарів та факторів виробництва, сфери впливу інститутів міжнародних економічних відносин на спітове господарство.

Провідною метою цієї дисципліни є формування системи знань з міжнародних економічних відносин, умов, форм, методів і основного інструментарію міжнародної економічної діяльності, також набуття студентами широких знань про соціально-економічні проблеми світового господарства, про закономірності розвитку зовнішньоекономічних зв'язків, вивчення теоретичних основ світової економіки, специфіки формування, особливостей та тенденцій сучасного її розвитку.

На досягнення зазначеної мети направлені такі **завдання дисципліни**: вивчення сутності й тенденцій інтернаціональної економіки, форм, методів, суб'єктів і рівнів міжнародної економічної діяльності, принципів і середовища її розвитку, практики здійснення і механізмів регулювання, набуття вмінь аналізувати й оцінювати світогосподарські явища і процеси у контексті національних інтересів України.

Після опанування дисципліни студенти повинні:

- розуміти сутність міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин, їх значення та еволюцію, чинники і рівні розвитку, особливості дії законів і принципів;
- засвоїти понятійний апарат, що застосовується в світовій господарській практиці;
- знати про роль та значення окремих країн і регіонів у міжнародній економіці, особливості розвитку інтеграційних процесів та діяльності міжнародних економічних організацій;
- уміти творчо аналізувати стан сучасної системи світового господарства та місце України в ній;
- визначити проблеми й тенденції розвитку міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин;

Вивчаючи дисципліну, студенти набувають навичок використовувати статистичні матеріали, іншу інформацію, що ілюструє закономірності розвитку світогосподарських зв'язків, процес входження України до міжнародної економіки. Вивчення курсу «Міжнародні економічні відносини» сприяє формуванню студентами власного світогляду щодо процесів, які відбуваються щоденно у цій важливій сфері людського буття, а також обумовлює підвищення фахових знань.

I. МАТЕРІАЛИ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ З КРЕДИТНОГО МОДУЛЯ «МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ»

Тема 1. ВСТУП. ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

Питання для самоперевірки знань:

1. Розкрити сутність світового господарства у вузькому та розширеному змісті.
2. Чим відрізняється поняття «світове господарство» від поняття «міжнародні економічні відносини»?
3. У яких формах реалізуються міжнародні економічні відносини? Охарактеризуйте їх.
4. Поясніть роль ресурсів в організації виробництва.
5. Охарактеризуйте різні види ресурсів.
6. Встановіть відповідність між видом ресурсів, його ціною та фактором виробництва.
7. Наведіть класифікаційні ознаки поділу факторів виробництва.
8. Наведіть приклад факторів виробництва за походженням та ступенем спеціалізації.
9. Поясніть основні передумови розвитку міжнародних економічних відносин.
10. Перелічіть основні фактори, що стимулюють розвиток міжнародних економічних відносин.
11. Охарактеризуйте сутність та основні риси системи національних рахунків.
12. В чому особливість моделі загальної рівноваги?
13. Поясніть особливості розрахунку макроекономічних показників у системі національних рахунків.

Тестові завдання

1. Світова економіка - це:

- а) частину ринку країни, що орієнтується на іноземних покупців;
- б) частина національних ринків, яка безпосередньо пов'язана із закордонними ринками;
- в) сфера стійких товарно-грошових відносин між країнами, заснованих на міжнародному поділі праці та русі факторів виробництва;
- г) господарські відносини між резидентами і нерезидентами країн.

2. Міжнародна економіка - це:

- а) частину ринку країни, що орієнтується на іноземних покупців;
- б) частина національних ринків, яка безпосередньо пов'язана із закордонними ринками;
- в) сфера стійких товарно-грошових відносин між країнами, заснованих на міжнародному поділі праці та русі факторів виробництва;

3. У країнах Східної і Південно-Східної Азії перевагою є:

- а) природні ресурси;
- б) людські ресурси;
- в) капітальні ресурси;
- г) технологічні ресурси.

4. Розподіліть відповідний вид ціни на фактори виробництва: рента, банківський відсоток, зарплата, вартість нематеріальних активів.

Фактор	Ціна
1. Праця	
2. Технології	
3. Капітал	
4. Земля	

5. Фактори виробництва за походженням поділяються на:

- а) основні, розвинені;
- б) загальні, спеціальні;
- в) первинні, набуті;
- г) національні; світові.

6. Фактори виробництва за ступенем спеціалізації поділяються на:

- а) основні, розвинені;
- б) загальні, спеціальні;
- в) первинні, вторинні;
- г) національні; світові.

7. Ресурси, придбані країною в результаті інтенсивних пошуків і капіталовкладень, відносяться до групи:

- а) розвинені ресурси;
- б) основні ресурси;
- в) спеціальні ресурси;
- г) загальні ресурси.

8. Скільки існує форм міжнародних економічних відносин:

- а) 4;
- б) 5;
- в) 6;
- г) 7.

9. Суб'єктами світової економіки є:

- а) національні економіки та ТНК;
- б) міжнародні організації та інтеграційні об'єднання;
- в) всі відповіді вірні.
- г) всі відповіді невірні.

10. До глобальних проблем людства відносяться:

- а) екологічні, демографічні;
- б) соціальні, проблеми нерівності;
- в) проблеми тероризму;
- г) всі відповіді вірні.

11. Лідером світової економіки у XVIII ст. була країна:

- а) Нідерланди;
- б) Великобританія;
- в) Франція;
- г) США.

12. Лідером світової економіки у XX ст. була країна:

- а) Нідерланди;
- б) Великобританія;
- в) Франція;
- г) США.

13. Вкажіть країну, яка мала найбільші колоніальні володіння в світі:

- а) Франція;
- б) Великобританія;
- в) Німеччина;
- г) США.

14. У XIX ст. Великобританія була лідером світової економіки. Що було причиною її успіху?

- а) забезпечувала 1/10 світової виплавки сталі;
- б) виробляла 15% всього чавуну в світі;
- в) Лондон - фінансова столиця світу;
- г) всі відповіді вірні.

15. Джон Рокфеллер був засновником першої компанії з переробки нафти під назвою:

- а) British Petroleum;
- б) Standard Oil;
- в) Lukoil;
- г) Exxon.

16. Система національних рахунків (СНР) є засобом для:

- а) складання макроекономічної звітності;

- б) аналізу поточної економічної ситуації в країні;
- в) розробці прогнозів економічного розвитку;
- г) всі відповіді вірні.

17. СНР заснована на:

- а) синергетичному ефекті;
- б) моделі загальної рівноваги;
- в) валовому внутрішньому продукті;
- г) міжнародному поділі праці.

18. Модель загальної рівноваги виглядає таким чином:

- а) Виробництво = Споживання;
- б) Виробництво всередині країни + Імпорт = Попит + Інвестиції + Експорт;
- в) Пропозиція товарів і послуг = Попит на ці товари і послуги;
- г) всі відповіді вірні.

19. Вкажіть типи інституційних одиниць в СНР:

- а) фізичні та юридичні особи;
- б) держави і ТНК;
- в) резиденти і нерезиденти країни;
- г) міжнародні організації та інтеграційні угруповання.

20. Валовий внутрішній продукт (ВВП) - це:

- а) додана вартість, вироблена резидентами всередині країни;
- б) різниця вартісних обсягів експорту та імпорту;
- в) витрати резидентів на вітчизняні та іноземні товари і послуги;
- г) сума доданої вартості, виробленої всередині країни, і чистого факторного доходу з-за кордону.

Тема 2. МІЖНАРОДНИЙ ПОДІЛ ПРАЦІ ТА КООПЕРАЦІЯ ВИРОБНИЦТВА

Питання для самоперевірки знань:

1. Зазначте вагомі передумови для розвитку міжнародному поділу праці в різних галузях і держав в цілому.
2. Приведіть декілька варіантів трактування поняття «міжнародний поділ праці» різними науковцями.
3. Охарактеризуйте типи міжнародного поділу праці.
4. Розкрийте сутність та роль міжнародної спеціалізації виробництва.
5. Дайте коротку характеристику видам предметної спеціалізації.
6. В чому полягає міжнародне кооперування виробництва?
7. Які сфери включає виробничо-технологічне співробітництво?

Тестові завдання

1. Міжнародні економічні відносини - це:

- а) господарські відносини між резидентами і нерезидентами країн;
- б) спеціалізація окремих країн на певних видах виробничої діяльності;
- в) система взаємопов'язаних і взаємозалежних національних економік;
- г) сфера стійких товарно-грошових відносин між країнами, заснованих на міжнародному поділі праці та русі факторів виробництва.

2. Міжнародна спеціалізація виробництва - це:

- а) заснований на міжнародному поділі праці (МРТ) стійкий обмін між країнами товарами, послугами, технологіями;
- б) заснована на міжнародному поділі праці (МРТ) спеціалізація країн на конкретному виді товарів чи послуг;
- в) здатність з найменшими витратами на основі наявних у країні ресурсів задовольняти всі свої потреби;
- г) сфера стійких товарно-грошових відносин між країнами, заснованих на міжнародному поділі праці та русі факторів виробництва

3. Вкажіть типи міжнародного поділу праці (МРТ):

- а) галузеве, предметне, технологічне;
- б) загальне, приватне, одиничне;
- в) галузеве, одиничне;
- г) спільне, предметне.

4. Приватне МРТ характеризується:

- а) спеціалізацією на окремих видах готової продукції та послуг;
- б) спеціалізацією на виготовленні окремих деталей;
- в) спеціалізацією на стадіях технологічного процесу;
- г) кооперацією на окремих видах готової продукції та послуг

5. Вкажіть типи спеціалізації відповідно до виробництва:

- а) галузева, предметна, технологічна;
- б) національна, галузева, підприємницька;
- в) загальна, приватна, одинична;
- г) державна, національна, світова.

6. Міжнародна технологічна спеціалізація характеризується тим, що:

- а) країни виробляють певний вид продукції на основі наявних ресурсів;
- б) країни виробляють окремі деталі, а потім поставляють їх країнам, що виробляють готовий продукт;
- в) країна спеціалізується на виконанні окремих операцій при виготовленні якогось продукту;
- г) країни виробляють окремі деталі.

7. Вставте пропущене словосполучення: «Участь в МРТ дає країнам економічний ефект: з _____ на основі наявних у країні ресурсів задовольняти всі свої потреби»:

- а) найбільшими витратами;
- б) найменшими витратами;
- в) найбільшими доходами;
- г) найменшими доходами.

8. Міжнародна спеціалізація країн розділяється за:

- а) виробництвом готової продукції, деталей, вузлів;
- б) технологічним виробництвом;
- в) виробництвом готової продукції; деталей і вузлів; технологічним виробництвом;
- г) виробництвом деталей, вузлів.

9. Міжнародна кооперація виробництва - це:

- а) заснований на міжнародному поділі праці (МРТ) стійкий обмін між країнами товарами, послугами, технологіями;
- б) заснована на міжнародному поділі праці (МРТ) спеціалізація країн на конкретному виді товарів чи послуг;
- в) здатність з найменшими витратами на основі наявних у країні ресурсів задовольняти всі свої потреби;
- г) здатність з найбільшими витратами на основі ресурсів задовольняти свої потреби;

10. Міжнародна кооперація виробництва охоплює такі сфери, як:

- а) передача ліцензій і використання власності;
- б) погодження за технологічними процесами, технічного рівня і якості продукції, будівельним і монтажним роботам, модернізації кооперуючихся підприємств;
- в) вдосконалення управління виробництвом, стандартизація, уніфікація, сертифікація та розподіл виробничих програм;
- г) всі відповіді вірні.

11. В якому році Генрі Форд ввів в експлуатацію стрічковий конвеєр, що стало проривом в галузі автомобілебудування?

- а) 1900;
- б) 1905;
- в) 1913;
- г) 1918.

12. Вкажіть країну з найбільшою в світі територією:

- а) Росія;
- б) Канада;

- в) США;
- г) Китай.

13. Вкажіть країни з найбільшими територіями:

- а) Росія, Канада, США;
- б) Росія, Канада, Китай;
- в) Росія, США, Китай;
- г) Бразилія, США, Китай.

14. Вкажіть країну з найбільшою кількістю населення в світі:

- а) США;
- б) Бразилія;
- в) Індія;
- г) Китай.

15. Вкажіть країни з найбільшою чисельністю населення:

- а) Китай; Індія; США;
- б) Китай; Індія; Росія;
- в) Китай; США; Росія;
- г) Бразилія, США, Китай.

16. Загальна територія країн Європейського Союзу становить:

- а) 3,9 млн кв. км;
- б) 4,9 млн кв. км;
- в) 5,9 9 млн кв. км;
- г) 7,9 млн кв. км.

17. Вкажіть країну з найбільшим ВВП в 2012 р. в світі:

- а) США;
- б) Китай;
- в) Індія;
- г) Німеччина.

18. Вкажіть країни з найбільшим ВВП в 2012 р. в світі:

- а) США; Китай; Індія;
- б) США; Японія; Німеччина;
- в) США; Китай; Росія;
- г) Китай; Росія; Німеччина.

19. Вкажіть ВВП (за ПКС) України в 2012 р.:

- а) 144,7 млрд. дол.;
- б) 244,7 млрд. дол.;
- в) 344,7 млрд. дол.;
- г) 444,7 млрд. дол.

20. Вкажіть країни з найбільшим річним ВВП на душу населення:

- а) США, Канада, Норвегія;

- б) Люксембург; Катар; Канада;
- в) Люксембург; США; Катар;
- г) США; Франція; Німеччина.

Тема 3. ЕВОЛЮЦІЙНІ ПІДХОДИ ФОРМУВАННЯ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

Питання для самоперевірки знань:

1. Висвітліть сутність міжнародних торговельних зв'язків держав стародавнього світу.
2. В чому особливість економічних відносин епохи феодалізму?
3. Охарактеризуйте сутність епохи Великих географічних відкриттів та їх вплив на розвиток міжнародних економічних відносин.
4. Вкажіть переваги і обмеження зовнішньої торгівлі періоду первісного нагромадження капіталу.
5. Охарактеризуйте основні ознаки епохи первісного нагромадження капіталу.
6. Висвітліть особливості нового періоду розвитку економічних зв'язків.
7. Поясніть як поглиблюється міжнародний поділ праці у постколоніальний період розвитку світу господарських зв'язків.
8. Прослідкуйте розвиток та становлення валютно-фінансових відносин та їх значимості у формуванні міжнародних економічних відносин.
9. В чому особливість світогосподарських зв'язків в найновіший період?
10. Встановіть причини та актуальність розвитку міжнародних інтеграційних процесів у системі міжнародних економічних відносин.

Тестові завдання

1. Кару – це:

- а) община факторій, об'єднання, яке виступало посередником у міждержавному обміні за часів Античної Греції та Риму;
- б) торговельний посередник за часів Великих географічних відкриттів;
- в) службова особа або торговельний агент палацу чи храму за часів Античної Греції та Риму;
- г) правильна відповідь відсутня.

2. Одним із видом міждержавної торгівлі за часів Стародавнього світу була:

- а) міжнародна торгівля;
- б) транзитна торгівля;
- в) реекспортний тип;

г) торгівля відсутня.

3. Історично першою світовою валютною системою є:

- а) Паризька;
- б) Ямайська;
- в) Бреттон-Вудська;
- г) правильна відповідь відсутня.

4. Який вид торгівлі переважав в Стародавній Греції та Римі:

- а) зовнішня;
- б) внутрішня;
- в) в) торгівля відсутня;
- г) правильна відповідь відсутня.

5. Яка країна від середини XVII до середини XX століття була світовим лідером у виробництві залізничного устаткування, парових котлів, виробів хімічної промисловості:

- а) Австро-Угорщина;
- б) Великобританія;
- в) в) Німеччина;
- г) Росія.

6. Найбільшими експортерами позичкового капіталу у XIX-XX ст. були такі країни:

- а) Росія, Японія, США, Австро-Угорщина;
- б) Великобританія, Росія, Канада, Єгипет;
- в) в) Великобританія, Франція, Німеччина, Бельгія, Швейцарія;
- г) Іспанія, США, Австро-Угорщина;

7. Зародження експортно-імпоротної торгівлі відбулося в:

- а) Вавілонії;
- б) Римі;
- в) Китаї;
- г) Лісабоні.

8. Основними соціально-економічними наслідками Великих географічних відкриттів є:

- а) зміцнення позицій міської і сільської буржуазії;
- б) посилення нових тенденцій в економічній політиці європейського абсолютизму;
- в) формування колоніальної системи;
- г) всі відповіді вірні.

9. На початку XXI ст. у сільському, лісовому і рибному господарстві країн із середнім рівнем економічного розвитку залишалося працювати:

- а) менш як 10 % працездатного населення;

- б) 15-25 % працездатного населення;
- в) 50-70 % працездатного населення;
- г) більш як 80 % працездатного населення.

10. У тезі «Особливість _____ на рубежі 19 – 20 століть полягала в тому, що, як правило, вона формувалася на сімейно-династійній основі. В США, наприклад, олігархія трималася на таких сімействах як Рокфеллери, Мюллери, Дюбони. У Великобританії: Ротшільди, Шредери. В Німеччині панували Сіменси, Тіссони», упущено слово:

- а) транснаціональна компанія;
- б) міжнародна організація;
- в) фінансова олігархія;
- г) інфраструктура.

11. Тамкару – це:

- а) об'єднання, яке виступало посередником у міждержавному обміні за часів Античної Греції та Риму;
- б) торговельний посередник за часів Великих географічних відкриттів;
- в) службова особа або торговельний агент палацу чи храму за часів Античної Греції та Риму;
- г) правильна відповідь відсутня.

12. У 1976 році почала діяти така світова валютна система:

- а) Паризька;
- б) Ямайська;
- в) Бреттон-Вудська;
- г) правильна відповідь відсутня.

13. Який вид торгівлі переважав в Стародавній Греції та Римі:

- а) зовнішня;
- б) внутрішня;
- в) торгівля відсутня;
- г) транзитна.

14. Яка країна від середини XVII до середини XX століття була світовим лідером у виробництві устаткування, машин, чорних металів:

- а) Австро-Угорщина;
- б) Великобританія;
- в) Франція;
- г) Німеччина.

15. Найбільшими експортерами позичкового капіталу у XIX-XX ст. були такі країни:

- а) Росія, США;

- б) Великобританія, Росія, Канада, Єгипет;
- в) Китай, Канада, Іспанія, Греція;
- г) Великобританія, Китай, Єгипет.

16. Для виникнення й розвитку капіталістичного виробництва необхідні такі умови:

а) наявність багатьох бідних людей, юридично вільних, але позбавлених засобів виробництва та існування і змушених найматися на роботу до капіталіста;

б) нагромадження в руках невеликого числа людей значного грошового багатства, необхідного для створення та ведення капіталістичного підприємства;

в) наявність багатьох багатих людей, котрі мають у розпорядженні засоби виробництва та бажають їх перепродати;

г) відповідь а та б.

17. «Майстернею світу» від XVIII до першої половини XX століття вважалася:

- а) Великобританія;
- б) Австро-Угорщина;
- в) Фінляндія;
- г) Німеччина.

18. На початку XXI ст. у сільському, лісовому і рибному господарстві економічно розвинутих країн залишалося працювати:

- а) менш як 10 % працездатного населення;
- б) більш як 15 % працездатного населення;
- в) менш як 1 % працездатного населення;
- г) більш як 25 % працездатного населення.

19. У тезі «Головну відповідальність за розвиток "_____» несуть, звичайно, економічно розвинуті країни, на які припадає лише 20 % населення Землі і майже 80 % споживаних людством природних ресурсів», упущено слово:

- а) екологічної ситуації;
- б) соціальних хвороб;
- в) демографічного вибуху;
- г) сфери ІТ.

20. Головною відмінною ознакою епохи первісного нагромадження капіталу є:

а) паралельно з торговим капіталом у цей період розвивався позичковий, або банківський, капітал, який прийшов на зміну середньовічному лихварству;

- б) розвиток торгівлі привів до змін у сфері виробництва — як сільськогосподарського, так і промислового;
- в) розвиток товарно-грошових відносин, становлення ринкової економіки, яка наклала відбиток на всі сторони суспільного життя того часу;
- г) всі відповіді вірні.

Тема 4. СТРУКТУРА СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Питання для самоперевірки знань:

1. Поясніть регіональний принцип групування і головні регіональні групи країн світу.
2. Назвіть типи країн за рівнем соціально-економічного розвитку.
3. Охарактеризуйте соціально-економічні моделі розвинених країн.
4. Наведіть характерні риси, що притаманні розвиненим країнам.
5. На які умовні групи розділяються розвинені країни за рівнем їх розвитку?
6. Які найважливіші риси постіндустріальної економіки?
7. Які відмінності між розвиненими і країнами, що розвиваються?
8. Які макроекономічні закономірності притаманні країнам, що розвиваються?
9. Вкажіть стратегічні напрями та причини відсталості країн, що розвиваються.
10. Приведіть типологію країн, що розвиваються.
11. Розкрийте сутність та орієнтири розвитку нових індустріальних країн.
12. Охарактеризуйте розвиток нових індустріальних країн.
13. Назвіть концепції системних реформ країн із перехідною економікою.
14. Охарактеризуйте напрями системних реформ країн із перехідною економікою.
15. В чому полягають вихідні умови перед початком реформ в різних країнах з перехідною економікою.

Тестові завдання

1. Види соціально-економічних моделей розвинених країн:

- а) американська, західноєвропейська, японська;
- б) американська, європейська, китайська;
- в) американська, західноєвропейська, соціалістична;
- г) західноєвропейська, американська, китайська.

2. До первинного сектору економіки відноситься:

- а) сільське господарство і промисловість;

- б) сільське, лісове та рибне господарство;
- в) промисловість;
- г) фінансові послуги.

3. Головний сектор економіки розвинених країн:

- а) первинний;
- б) вторинний;
- в) третинний;
- г) загальний.

4. Скільки країн входить до групи розвинених країн?

- а) 13 держав;
- б) 23 держави;
- в) 43 держави;
- г) 53 держави.

5. До розвинених країн відносяться:

- а) Бельгія, Канада, Туреччина;
- б) США, Канада, Великобританія;
- в) Великобританія, Китай, Росія;
- г) Бразилія, Аргентина, ПАР.

6. Країни, що розвиваються, мають також назву:

- а) країни третього світу;
- б) країни з перехідною економікою;
- в) країни «золотого мільярда»;
- г) соціалістичні країни.

7. Дохід 475 найбагатших людей світу більше, ніж дохід:

- а) 1/3 капіталів всього людства;
- б) 1/2 капіталів всього людства;
- в) 1/4 капіталів всього людства;
- г) майже всього капіталу людства.

8. Зони впливу тріади об'єднань у світовій економіці:

- а) Латинська Америка; Африка, Центр. і Сх. Європа; Сх., Пд.-Сх. Азія; Австралія;
- б) Африка; Близький Схід; Австралія; Східна Азія;
- в) Латинська Америка; Африка, Центр. і Сх. Європа; Сх., Пд.-Сх. Азія;
- г) Австралія; Антарктида; Азіатсько-Тихоокеанський регіон.

9. Вкажіть країни, які входять до ЄС з групи «розвинені країни» за методикою ООН:

- а) Німеччина; Франція; Греція; Канада; Норвегія; Ірландія;
- б) Норвегія; Ірландія; Ісландія; Нідерланди; Великобританія;
- в) Німеччина; Франція; Греція; Іспанія; Португалія; Данія;

г) Німеччина; Франція; США; Канада; Норвегія; Ірландія.

10. Згідно Маастрихтських критеріїв, дефіцит державного бюджету країни не повинен перевищувати _____% ВВП:

- а) 1,5;
- б) 2;
- в) 2,5;
- г) 3.

11. Згідно Маастрихтських критеріїв, державний борг країни повинен бути меншим за _____% ВВП:

- а) 30;
- б) 40;
- в) 50;
- г) 60.

12. До «відносно благополучним» країнам відносяться:

- а) країни-експортери енергоресурсів і офшорні зони;
- б) країни-експортери енергоресурсів, країни - туристичні і фінансові центри;
- в) країни - туристичні і фінансові центри;
- г) країни-експортери нафти.

13. До Нових індустріальних країн (НІК) Латинської Америки належать:

- а) Мексика, Бразилія, Венесуела, Уругвай;
- б) Мексика, Бразилія, Аргентина;
- в) Мексика, Бразилія, Аргентина, Чилі;
- г) Бразилія, Венесуела, Уругвай.

14. Зовнішнім фактором економічного зростання НІК Латинської Америки є те, що вони:

- а) ринок збуту продукції американських ТНК і сфера вкладень їх інвестицій;
- б) сфера особливих інтересів японських ТНК;
- в) регіон дії програми розвитку Міжнародного Валютного Фонду;
- г) сфера особливих інтересів китайських ТНК;

15. До НІК Південно-Східної Азії відносяться:

- а) Таїланд, Тайвань, Сінгапур, Гонконг;
- б) Південна Корея, Північна Корея, Сінгапур;
- в) Південна Корея, Сінгапур, Гонконг, Тайвань;
- г) Китай, Південна Корея, Сінгапур.

16. Етапи моделі економічного розвитку країн НІК:

- а) розвиток імпортно орієнтованих, орієнтування на розвиток наукоємних галузей;

б) розвиток імпортозамінних галузей; створення експортоорієнтованих галузей;

в) розвиток імпортозамінних галузей; створення експортоорієнтованих галузей; орієнтація на розвиток наукомістких галузей.

17. Яка сумарна площа, що займає Індія, Пакистан, Індонезія:

а) близько 3 млн кв.км;

б) більше 6 млн.кв.км;

в) менше 5 млн кв.км;

г) близько 10 млн кв.км.

18. Основна мета країн з перехідною економікою:

а) побудова сучасної ринкової економіки;

б) підвищення рівня життя населення;

в) подолання колоніальної залежності;

г) лідерство у світовій економіці.

19. Вкажіть країни з перехідною економікою:

а) Чехія, Румунія, Литва, Швеція;

б) Польща, Латвія, Литва, Грузія;

в) Бельгія, Естонія, Латвія, Литва;

г) Франція, Болгарія, Румунія, Чехія.

20. Країни, що використовують концепцію найбільш радикальних системних реформ:

а) Білорусія, Туркменістан, Узбекистан, Таджикистан;

б) Польща, Чехія, Словаччина, Угорщина, країни Балтії;

в) Болгарія, Румунія, Україна, Казахстан;

г) Франція, Болгарія, Румунія, Чехія.

Тема 5. ТОРГІВЛЯ ТОВАРАМИ ТА ПОСЛУГАМИ В МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИНАХ

Питання для самоперевірки знань:

1. Що таке зовнішня та міжнародна торгівля? Яка різниця між ними?
2. Охарактеризуйте структуру світового товарообігу.
3. Приведіть систему показників розвитку міжнародної торгівлі.
4. Розкрийте сутність політики вільної торгівлі та протекціоністської торгівельної політики.
5. Охарактеризуйте сутність та особливості тарифних методів державного регулювання зовнішньоторговельних відносин.
6. Що являє собою єдиний митний тариф України?
7. Яку роль відіграє мито у міжнародній торгівлі?

8. Приведіть різні класифікаційні ознаки поділу мита.
9. У чому полягає сутність нетарифних інструментів регулювання міжнародної торгівлі?
10. В чому полягають приховані методи регулювання торгівлі?
11. Охарактеризуйте фінансові методи регулювання торгівлі.
12. Яку роль виконують правила Incoterms 2010?

Тестові завдання

1. Світова торгівля - це:

- а) обмін товарами (послугами) між резидентами, нерезидентами країни;
- б) торгівля двох країн між собою;
- в) сфера кредитно-грошових відносин;
- г) обмін технологіями між резидентами, нерезидентами країни.

2. Національний ринок - це:

- а) внутрішній ринок країни, частина якого орієнтується на іноземних покупців;
- б) частину внутрішнього ринку, безпосередньо пов'язана з закордонними ринками;
- в) форма господарського спілкування, при якій все призначене для продажу збувається самими виробниками усередині країни;
- г) обмін технологіями між резидентами, нерезидентами країни.

3. Закон України, який встановлює перелік ставок митних зборів:

- а) Гармонізованої системи опису та кодування;
- б) Митне регулювання та оподаткування;
- в) Єдиний митний тариф;
- г) Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність».

4. Політика вільної торгівлі передбачає:

- а) мінімальне державне втручання в зовнішню торгівлю;
- б) захист внутрішнього ринку від іноземної конкуренції;
- в) регулювання торгівлі міжнародними угодами;
- г) обмін технологіями між резидентами, нерезидентами країни.

5. Залежно від об'єкта, на який нараховується мито, мита бувають:

- а) імпорتنі, експортні, транзитні;
- б) адвалорні, специфічні, змішані;
- в) одиничні, багаторазові, спільні;
- г) національні, міжнародні, одиничні.

6. На територію Чехії ввозиться 3 тонни зерна, після перетину кордону його ціна збільшилася з розрахунку 10 євро за тонну. Який вид мита використовується?

- а) адвалорна;
- б) специфічна;
- в) змішана;
- г) одинична.

7. Залежно від країни походження, митні мита бувають:

- а) одиничні, багаторазові, спільні.
- б) максимальні, мінімальні, загальні;
- в) максимальні, базові, преференційні;
- г) національні, міжнародні, одиничні.

8. Вкажіть функції імпортного тарифу:

- а) захист внутрішнього ринку;
- б) сприяння розвитку і насичення ринку;
- в) поповнення дохідної частини державного бюджету;
- г) підтримання порівнянності світових і внутрішніх цін.
- д) всі відповіді вірні.

9. До економічних інструментів нетарифного регулювання міжнародної торгівлі відносяться:

- а) правові, фінансові, адміністративні методи;
- б) режим найбільшого сприяння, національний режим;
- в) кількісні, приховані, фінансові методи;
- г) правові, адміністративні, соціальні.

10. Ембарго - це:

- а) заборона імпорту (експорту) товару у відкритій чи завуальованій формі;
- б) обмеження імпорту (експорту) товару певною кількістю або сумою на певний час;
- в) спеціальний дозвіл на ввезення (вивезення) певних товарів протягом певного часу;
- г) захист внутрішнього ринку.

11. Фінансові методи нетарифного регулювання міжнародної торгівлі використовуються для:

- а) стимулювання експорту;
- б) стимулювання імпорту;
- в) обмеження експорту;
- г) заборона імпорту.

12. Ліцензія буває:

- а) генеральна; глобальна;
- б) експортна; імпортна;
- в) індивідуальна разова; індивідуальна відкрита;

г) всі відповіді вірні.

13. «Добровільне» обмеження експорту - це:

а) угода між урядом країни-імпортера і країни-експортера про обмеження поставок товару в рамках узгоджених обсягів в обмін на відмову країни-імпортера від введення жорстоких обмежень на імпорт;

б) державний контроль та обмеження, пов'язані з вимогами до технічних параметрів товару;

в) заборона імпорту товару у відкритій чи завуальованій формі;

г) тимчасовим зниженням експортних цін для витіснення конкурентів з ринку і подальшого підвищення цін

14. Приховані методи нетарифного регулювання міжнародної торгівлі використовуються для:

а) обмеження експорту;

б) стимулювання імпорту;

в) обмеження імпорту;

г) заборона імпорту.

15. Навмисний демпінг характеризується:

а) тимчасовим зниженням експортних цін для витіснення конкурентів з ринку і подальшого підвищення цін;

б) продаж товару всередині країни за цінами нижче експортних;

в) тимчасова епізодична продаж товарів на зовнішньому ринку за низькими цінами через накопичені запасів товару;

г) заборона імпорту товару у відкритій чи завуальованій формі.

16. В Україні сталося непередбачене різке коливання курсів валют, виробники встановили ціни нижчі за експортні. Це називається:

а) навмисний демпінг;

б) зворотний демпінг;

в) національний режим;

г) режим найбільшого сприяння.

17. Держава повертає попередньо оплачені митні збори національній фірмі-експортеру соняшникової олії. Це називається:

а) непряма субсидія;

б) експортна субсидія;

в) національний режим;

г) режим найбільшого сприяння.

18. Перше видання Інкотермс датується:

а) 1926 р.;

б) 1936 р.;

в) 1953 р.;

г) 1993 р.

19. Мінімальні зобов'язання продавця передбачаються умовами поставки групи:

- а) С;
- б) Е;
- в) F;
- г) D.

20. Поставка на умовах «FOB» включає:

- а) вартість самого товару;
- б) витрати з доставки на борт корабля / до кордону країни-експортера;
- в) страхування товару при транспортуванні;
- г) А і Б;
- д) А і В;
- е) А, Б, В.

Тема 6. МІЖНАРОДНІ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНІ ОРГАНІЗАЦІЇ

Питання для самоперевірки знань:

1. Проаналізуйте історичні передумови формування міжнародних організацій.
2. Охарактеризуйте мету, причини та наслідки функціонування Ліги Націй.
3. Назвіть основні цілі ООН.
4. Охарактеризуйте організаційну структуру ООН.
5. Яку роль відіграє ОБСЄ у вирішенні конфліктних ситуацій?
6. Назвіть цілі та функції МВФ? Які історичні події сприяли його формуванню?
7. Охарактеризуйте організаційну структуру МВФ.
8. На яких умовах МВФ надає кредити?
9. Охарактеризуйте організаційну структуру групи Світового Банку. Які цілі, принципи та функції вона преслідує?
10. Охарактеризуйте специфіку, умови та результативність співпраці України із Міжнародними фінансово-кредитними організаціями.

Тестові завдання

1. Вкажіть главу Міжнародного валютного фонду (МВФ):

- а) Крістін Лагард;
- б) Джим Ен Кім;
- в) Сума Чакрабарті;
- г) Барак Обама.

2. Україна вступила в Міжнародний валютний фонд (МВФ) в:

- а) 1991 р.;
- б) 1992 р.;
- в) 1996 р.;
- г) 2001 р.

3. Кожна країна-член МВФ має квоту, виражену в:

- а) дол. США;
- б) ЕКЮ;
- в) СДР;
- г) фунт стерлінгів.

4. Капітал МВФ складається з:

- а) внесків держав-членів;
- б) внесків держав-членів, зроблених за передплатою;
- в) встановлений % від ВВП країни-члена;
- г) доходів ТНК.

5. Згідно зі Статутом МВФ, операція - це:

- а) надання валютних коштів країнам з його ресурсів;
- б) надання посередницьких фінансових і технічних послуг за рахунок позикових коштів;
- в) договір купівлі-продажу валюти;
- г) передача повноважень.

6. Відповідно до Статуту МВФ, угода - це:

- а) надання валютних коштів країнам з його ресурсів;
- б) надання посередницьких фінансових і технічних послуг за рахунок позикових коштів;
- в) договір купівлі-продажу валюти;
- г) передача повноважень.

7. Кредитна частка становить:

- а) 100% квоти країни-члена МВФ;
- б) 75% квоти країни-члена МВФ;
- в) 50% квоти країни-члена МВФ;
- г) 25 % квоти країни-члена МВФ.

8. Резервна частка становить:

- а) 75% квоти країни-члена МВФ;
- б) 50% квоти країни-члена МВФ;
- в) 25% квоти країни-члена МВФ;
- г) 100% квоти країни-члена МВФ.

9. Вкажіть главу Світового Банку (СБ):

- а) Крістін Лагард;

- б) Джим Ен Кім;
- в) Сума Чакрабарті;
- г) Барак Обама.

10. Глава Світового Банку (СБ) обирається на:

- а) 4 роки;
- б) 5 років;
- в) 6 років;
- г) 7 років.

11. До складу Світового Банку входять:

- а) 3 організації;
- б) 4 організації;
- в) 5 організацій;
- г) 6 організацій.

12. До складу Світового Банку не входять:

- а) Міжнародна фінансова корпорація;
- б) Міжнародний центр регулювання спорів;
- в) Багатостороннє агентство гарантування інвестицій;
- г) Європейський банк реконструкції і розвитку.

13. Міжнародний банк реконструкції та розвитку був створений у:

- а) 1944 р.;
- б) 1945 р.;
- в) 1946 р.;
- г) 1954 р.

14. На сьогоднішній день до Міжнародного банку реконструкції та розвитку (МБРР) входять:

- а) 188 країн;
- б) 198 країн;
- в) 208 країн;
- г) 218 країн.

15. Діяльність МБРР зосереджена в такій сфері:

- а) макроекономічна стабілізація;
- б) інституційні зміни;
- в) всі відповіді вірні;
- г) всі відповіді невірні.

16. Європейський банк реконструкції та розвитку був створений у:

- а) 1991 р.;
- б) 1992 р.;
- в) 1996 р.;
- г) 2000 р.

17. Глава Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР) обирається на:

- а) 4 роки;
- б) 5 років;
- в) 6 років;
- г) 7 років.

18. Кредитування ЄБРР складається з:

- а) прямого і непрямого фінансування;
- б) коротко-і довгострокового фінансування;
- в) відкритого та закритого фінансування;
- г) національного та міжнародного фінансування.

19. МБРР - це:

- а) міжнародне відкрите акціонерне товариство;
- б) міжнародний конгломерат;
- в) міжнародне закрите акціонерне товариство;
- г) транснаціональна корпорація.

20. Сукупні кредитні ресурси ЄБРР представлені:

- а) звичайними ресурсами;
- б) засобами спеціальних фондів;
- в) обидві відповіді вірні;
- г) обидві відповіді невірні

Тема 7. МІЖНАРОДНА ТРУДОВА МІГРАЦІЯ НА СВІТОВОМУ РИНКУ ПРАЦІ

Питання для самоперевірки знань:

1. Що являє собою міжнародна міграція робочої сили, які існують її види?
2. Які основні причини існування міжнародної трудової міграції?
3. Охарактеризуйте сучасні ознаки міжнародної трудової міграції.
4. Вкажіть позитивні та негативні сторони від участі країн у процесах трудової міграції.
5. Як впливає міжнародна міграція робочої сили на державні фінанси?
6. Охарактеризуйте методи та рівні державного регулювання міграції робочої сили.
7. Дослідіть форми і головні напрями сучасних міграційних потоків.
8. Які міжнародні організації задіяні у регулюванні міжнародної міграції?
9. Проаналізуйте вплив міграційних процесів на соціально-економічний розвиток країн світу.
10. Поясніть регіональні особливості міжнародної трудової міграції.

11. Визначте проблеми міжнародної трудової міграції і ринку робочої сили в Україні.

Тестові завдання

1. Залежно від форм переміщення виділяють такі види міжнародної трудової міграції :

- а) добровільна та вимушена;
- б) сезонна та маятникова;
- в) самостійна та організована;
- г) внутрішня та інтеграційна.

2. Для країни-експортера робочої сили характерні такі позитивні риси:

- а) сприяє зменшенню безробіття, зменшуються витрати на соціальні потреби населення;
- б) відтік кваліфікованої робочої сили веде до зниження технологічного потенціалу країни, її наукового та культурного рівня;
- в) скорочення чисельності населення, масовий вплив інтелектуальних кадрів;
- г) економія витрат на освітню сферу.

3. Міжнародна міграція робочої сили – це:

- а) переміщення населення між різними регіонами, населеними пунктами, вони не впливають на зміну чисельності населення країни взагалі, а тільки на його перерозподіл у її межах;
- б) переміщення людей із зміною місця проживання у пошуках кращих екологічних умов життя;
- в) процес організованого або стихійного переміщення працездатного населення між країнами світового співтовариства;
- г) різновид соціальних зрушень мобільного населення, яке пересувається за світоглядними мотивами у пошуках сприятливого культурного середовища.

4. Тимчасова міжнародна трудова міграція буває таких видів:

- а) самостійна та організована;
- б) добровільна та вимушена;
- в) внутрішня, зовнішня та інтеграційна;
- г) сезонна та маятникова.

5. Для країни-експортера робочої сили характерна така негативна риса:

- а) поповнення бюджету країни за рахунок грошей, які переказують трансферами;
- б) відтік кваліфікованої робочої сили веде до зниження технологічного потенціалу країни, її наукового та культурного рівня;

- в) сприяє зменшенню безробіття;
- г) економія витрат на освітню сферу.

6. До економічних причин міграції відносять:

- а) політико-правові та воєнні фактори;
- б) етнічні та соціальні особливості життя в інших країнах;
- в) стабільний і порівняно високий рівень заробітної плати в основних імміграційних центрах, порівняно вищий технічний рівень умов праці в країнах імміграції;
- г) стрімкий ріст кількості населення планети.

7. Об'єм валової міграції – це:

- а) сума імміграції з країни й еміграції в країну;
- б) зовнішні міграції трудових ресурсів, що спрямовані за межі країни;
- в) процес повернення емігрантів на батьківщину;
- г) різниця імміграції з країни й еміграції в країну.

8. Для країни-імпортера робочої сили характерні такі позитивні риси:

- а) відтік кваліфікованої робочої сили веде до зниження технологічного потенціалу країни, її наукового та культурного рівня;
- б) економія витрат на освіту та профпідготовку, нащадки іммігрантів працюють більш сумлінно, а значить платять більше податків;
- в) емігранти вкладають інвестиції в економіку своєї країни;
- г) всі відповіді вірні.

9. Методи регулювання міжнародної міграції робочої сили поділяються на такі групи:

- а) внутрішні та зовнішні;
- б) адміністративно-правові та економічні;
- в) національні та регіональні;
- г) державні та приватні.

10. Основну частину іммігрантів в Західній Європі приймають такі країни:

- а) Німеччина, Франція, Великобританія, Бельгія, Нідерланди, Швеція та Швейцарія;
- б) Іспанія, Австрія, Німеччина;
- в) Польща, Італія, Великобританія, Швейцарія;
- г) Ісландія, Норвегія, Угорщина, Україна.

11. До заходів стимулювання виїзду іммігрантів із країни відносять:

- а) розробка штрафних санкцій для країн-експортерів робочої сили;
- б) надання матеріальної допомоги особам, котрі бажають виїхати; професійне навчання іммігрантів;
- в) приховування осіб, котрі володіють унікальними знаннями;

- г) створення фондів допомоги безробітним.
- 12. Виділяють такі рівні регулювання міжнародної міграції робочої сили:**
- а) національний та регіональний;
 - б) державний та приватний;
 - в) національний, міжнародний та інтеграційний;
 - г) на рівні міністерств та міжнародних організацій.
- 13. Для країни-імпортера робочої сили характерні такі негативні риси:**
- а) поповнення бюджету країни за рахунок грошей, які переказують трансферами;
 - б) відтік кваліфікованої робочої сили веде до зниження технологічного потенціалу країни, її наукового та культурного рівня;
 - в) збільшення безробіття, зниження рівня заробітної плати, соціальна напруженість і міжнаціональні ворожнечі;
 - г) економія витрат на освітню сферу.
- 14. До економічних причин міжнародної трудової міграції належать:**
- а) нерівномірність економічного розвитку країн;
 - б) стабільний і порівняно високий рівень заробітної плати;
 - в) нерівномірність процесу нагромадження капіталу в окремих країнах;
 - г) всі відповіді вірні.
- 15. Для країни-імпортера робочої сили характерні такі позитивні риси:**
- а) отримання дешевої робочої сили для шкідливої і важкої роботи, підвищення конкурентоспроможності товарів за рахунок зниження витрат виробництва;
 - б) відтік кваліфікованої робочої сили веде до зниження технологічного потенціалу країни, її наукового та культурного рівня;
 - в) скорочення чисельності населення;
 - г) емігранти вкладають інвестиції в економіку своєї країни.
- 11. Залежно від характеру переміщення виділяють такі види міжнародної трудової міграції:**
- а) самостійна та організована;
 - б) внутрішня, зовнішня та інтеграційна;
 - в) добровільна та вимушена;
 - г) сезонна та маятникова.
- 17. Для країни-експортера робочої сили характерні такі позитивні риси:**
- а) поповнення бюджету країни за рахунок грошей, які переказують трансферами, емігранти вкладають інвестиції в економіку своєї країни;
 - б) відтік кваліфікованої робочої сили веде до зниження технологічного потенціалу країни, її наукового та культурного рівня;

в) скорочення чисельності населення, масовий відплив інтелектуальних кадрів;

г) економія витрат на освітню сферу.

18. До неекономічних причин міжнародної трудової міграції відносять:

а) етнічно-культурна близькість країни міграції;

б) тяжіння до реалізації потреб у розвитку особистості;

в) політичні причини;

г) всі відповіді вірні.

19. В якому році заснована Міжнародна організація праці:

а) 1965;

б) 2003 ;

в) 1919;

г) 2014.

20. Яка кількість міжнародних мігрантів нараховується станом на 2010 рік, млн. осіб :

а) 560;

б) 214;

в) 1020;

г) 123.

Тема 8. СВІТОВА ВАЛЮТНА СИСТЕМА І МІЖНАРОДНІ ВАЛЮТНО-ФІНАНСОВІ ВІДНОСИНИ

Питання для самоперевірки знань:

1. У чому полягає сутність міжнародний валютно-фінансових відносин та які передумови їх розвитку?
2. Охарактеризуйте основні елементи міжнародної валютно-фінансової системи.
3. Які фактори впливають на стан міжнародних валютно-фінансових відносин?
4. Охарактеризуйте основні етапи розвитку Паризької валютної системи.
5. Який вплив здійснила Генуезька валютна система на ставлення світової валютної системи?
6. В чому особливості Бреттон-Вудської валютної системи.
7. Вкажіть переваги та недоліки Ямайської валютної системи.
8. Що таке валютний курс та які існують його види?
9. Охарактеризуйте режими валютних курсів.
10. Дослідуйте поняття «конвертованості валюти».
11. У чому полягає сутність валютного котирування?

12. Охарактеризуйте принципи та основні напрями розвитку валютних ринків.
13. Дайте визначення понять: угода «спот», форвардна та ф'ючерсна угода, опціон, операція «своп».

Тестові завдання

1. *Міжнародний валютно-фінансова система (МВФС) - це:*

- а) процес економічної взаємодії країн, що приводить до зближення національних економік;
- б) форма організації та регулювання міжнародних валютних відносин, закріплена міждержавними угодами;
- в) сукупність відносин, що складаються між країнами в ході здійснення міжнародних розрахункових і кредитно-фінансових операцій;
- г) всі відповіді вірні.

2. *Фактори, від яких залежать міжнародні валютно-фінансові відносини:*

- а) розвиток національної економіки;
- б) розвиток світової економіки;
- в) політична обстановка;
- г) співвідношення сил між країнами;
- д) всі відповіді вірні.

3. *Світова валютна система - це:*

- а) сукупність грошово-кредитних відносин, що передбачають функціонування валюти, закріплені національним законодавством з урахуванням норм міжнародного права;
- б) сукупність валютних, грошово-кредитних відносин усіх країн світу, які передбачають функціонування валюти для забезпечення зовнішньоекономічних зв'язків;
- в) сукупність організацій, правил, звичаїв, домовленостей і інструментів, побудованих для забезпечення валютних відносин між країнами;
- г) валютні обмеження, валютний контроль і регулювання.

4. *Основні елементи світової валютної системи:*

- а) національна валюта, умови конвертованості національної валюти, валютні обмеження, валютний контроль і регулювання;
- б) резервні валюти, умови взаємної конвертованості валют, уніфікований режим валютних паритетів;
- в) валютні обмеження, валютний контроль і регулювання, резервні валюти, регламентація режимів валютних курсів;

г) державний контроль над валютними операціями.

5. Резервна валюта - це:

а) готівкова частина грошової маси, що циркулює з рук в руки у формі грошових банкнот і монет;

б) грошова одиниця, що емітується центральним банком для використання на території певної держави;

в) валюта, в якій країни тримають свої ліквідні міжнародні активи, що використовуються для покриття негативного сальдо платіжного балансу;

г) метод порівняння середньозваженого курсу однієї валюти по відношенню до визначеному набору інших валют.

6. Валютний кошик - це:

а) метод порівняння середньозваженого курсу однієї валюти по відношенню до визначеному набору інших валют;

б) готівкова частина грошової маси, що забезпечує валютний паритет;

в) співвідношення валют різних країн, виражене в певному наборі показників;

г) грошова одиниця, що емітується центральним банком для використання на території певної держави.

7. Международная рахункова валютна одиниця використовується для:

а) безготівкових міжнародних розрахунків шляхом записів на спеціальних рахунках країн;

б) міжнародних розрахунків з експортерами продукції;

в) погашення від'ємного сальдо платіжного балансу;

г) конвертації однієї валюти в іншу.

8. Валютний кошик СДР на сьогоднішній день складається з таких валют:

а) долар США, євро, англійський фунт стерлінгів,

б) долар США, євро, англійський фунт стерлінгів, японська ієна;

в) долар США, євро, англійський фунт стерлінгів, японська ієна, швейцарський франк;

г) євро, англійський фунт стерлінгів, японська ієна.

9. Види валютного курсу:

а) відкритий, закритий;

б) зовнішній, внутрішній;

в) фіксований, плаваючий;

г) національний, регіональний.

10. Перша валютна система була створена в:

а) 1867 р.;

б) 1922 р.;

- в) 1944 р.;
- г) 1974 р.

11. У процесі еволюції МВФС пройшла:

- а) 3 етапи;
- б) 4 етапи;
- в) 5 етапів;
- г) 6 етапів.

12. Перша міжнародна валютна система ґрунтувалася на:

- а) золотому паритеті і фіксованих валютних курсах;
- б) валютному паритеті і плаваючих валютних курсах;
- в) золотому паритеті;
- г) фіксованих валютних курсах.

13. Перша валюта, яка стала конвертованою в золото була:

- а) долар США;
- б) англійський фунт стерлінгів;
- в) російський рубль;
- г) швейцарський франк.

14. Позитивні сторони золотого стандарту:

- а) повна конвертованість національних валют; гнучкість валютної системи; стабільність світових цін;
- б) залежність від рівня видобутку золота; гнучкість валютної системи; стихійне регулювання валютних систем; виняток державного втручання в сферу валютних відносин;
- в) повна конвертованість національних валют; стабільність купівельної спроможності грошей; стабільність валютних курсів; стабільність світових цін;
- г) державний контроль над валютними операціями, обмеження валютних переказів за кордон.

15. Девізи - це:

- а) провідні світові валюти;
- б) золоті злитки певної ваги;
- в) спеціальні права запозичення;
- г) рахунки в національних банках.

16. Валютні обмеження мають на увазі:

- а) державний контроль над валютними операціями, обмеження валютних переказів за кордон, блокування валютної виручки;
- б) обмеження валютних переказів за кордон, блокування валютної виручки;

в) заборона на конвертацію іноземної валюти в національну, державний контроль над валютними операціями;

г) доступ до наукових відкриттів; вільне переміщення факторів виробництва.

17. 1 гривня дорівнює 0,125 доларів. Це:

- а) пряме котирування;
- б) зворотнє котирування;
- в) непрямє котирування;
- г) опосередкованє котирування.

18. В Україні застосовується:

- а) непрямє котирування;
- б) пряме котирування;
- в) зворотнє котирування;
- г) опосередкованє котирування.

19. В якій країні застосовується непрямє котирування:

- а) США;
- б) Великобританія;
- в) Франція;
- г) Україна.

20. Чим вище темп інфляції в країні, тим:

- а) нижче курс її валюти;
- б) вище курс її валюти;
- в) інфляція не впливає на курс;
- г) курс не змінюється.

Тема 9. МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІЧНА ІНТЕГРАЦІЯ

Питання для самоперевірки знань:

1. Охарактеризуйте сутність, цілі і значення міжнародної економічної інтеграції.
2. Охарактеризуйте головних учасників й організаторів процесу економічної інтеграції, його сучасні особливості.
3. Проаналізуйте передумови і фактори розвитку міжнародної економічної інтеграції.
4. Дослідіть форми економічної інтеграції.
5. Проаналізуйте економічні ефекти інтеграції.
6. Проаналізуйте регіональні інтеграційні об'єднання економічно розвинених країн.
7. Охарактеризуйте історичні етапи європейських інтеграційних етапів.

8. Які сучасні тенденції розвитку Європейського Союзу та перспективи його розширення?
9. Проаналізуйте розвиток та значимість Європейської асоціації вільної торгівлі.
10. В чому полягає особливість Європейської економічної зони та цілі її створення?
11. Проаналізуйте інтеграційні процеси в Південній Америці.
12. Яку роль відіграє НАФТА у світовому господарстві? Приведіть основні показники розвитку НАФТА.
13. Дослідіть передумови, цілі, сучасний стан розвитку та перспективи Асоціації держав Південно-Східної Азії.
14. В чому полягає особливість Азіатсько-Тихоокеанського економічного співробітництва?
15. Охарактеризувати основні економічні угруповання країн Африки.
16. Проаналізувати інтеграційні процеси в економіці країн, що розвиваються.

Тестові завдання

1. Передумови міжнародної економічної інтеграції:

- а) географічна близькість країн;
- б) близькість рівнів економічного розвитку;
- в) загальні цілі в галузі співробітництва на різних рівнях;
- г) всі відповіді вірні.

2. Зона вільної торгівлі характеризується:

- а) скасуванням тарифів та квот між учасниками інтеграції;
- б) єдиної торгової політикою щодо третіх країн;
- в) всі відповіді вірні;
- г) всі відповіді невірні;

3. Загальний ринок характеризується:

- а) скасуванням тарифів та квот між учасниками інтеграції;
- б) єдиної торгової політикою щодо третіх країн;
- в) скасуванням обмежень на рух факторів виробництва;
- г) всі відповіді вірні.

4. Митний союз характеризується:

- а) скасуванням тарифів та квот між учасниками інтеграції;
- б) єдиної торгової політикою щодо третіх країн;
- в) географічною близькістю країн;
- г) А і Б;

5. Переваги міжнародної економічної інтеграції:

а) збільшення розмірів ринку; зростання конкуренції; монопольні домовленості між ТНК; вигідні умови конкуренції;

б) збільшення розмірів ринку; зростання конкуренції; вигідні умови конкуренції; доступ до наукових відкриттів;

в) збільшення розмірів ринку; зростання конкуренції; вигідні умови конкуренції; доступ до наукових відкриттів; вільне переміщення факторів виробництва;

г) вільне переміщення факторів виробництва; збільшення розмірів ринку.

6. Інтеграція «згори донизу»:

а) угодами між країнами передуює досить тривалий період розвитку міжнародних господарських зв'язків, підтримуваний на державному рівні;

б) з певних політичних чи економічних причин створюється інтеграційне об'єднання, яке ще не цілком відповідає критеріям економічної цілісності;

в) всі відповіді невірні;

г) всі відповіді вірні.

7. Світові центри інтеграційних процесів:

а) ЄС; Східна Європа; Америка;

б) ЄС; НАФТА; розвинені країни Азії;

в) ЄАВТ; НАФТА; розвинені країни Азії;

г) Австралія; США; Японія.

8. Перший етап створення ЄС:

а) Європейське об'єднання вугілля і сталі;

б) Європейське економічне співтовариство;

в) Європейське співтовариство з атомної енергії;

г) Європейська асоціація вільної торгівлі.

9. Форма економічної інтеграції ЄС:

а) митний союз;

б) економічний союз;

в) валютний союз;

г) зона вільної торгівлі.

10. Рік створення Європейського Союзу (ЄС):

а) 1993 р.;

б) 1957 р.;

в) 1952 р.;

г) 1945 р.

11. Перші країни-члени ЄС:

а) країни Бенілюкс, Франція, Німеччина, Італія;

- б) Франція, Німеччина, Італія;
- в) Великобританія, Данія, Ірландія, Франція, Німеччина, Італія;
- г) країни Бенілюкс.

12. Країни, що приєдналися до ЄС у 2007 р.:

- а) Румунія, Болгарія;
- б) Польща, Чехія;
- в) Польща, Болгарія;
- г) Хорватія, Чорногорія.

13. Країни-члени Європейської Асоціації Вільної Торгівлі (ЄАВТ):

- а) Фінляндія, Швеція, Австрія, Швейцарія;
- б) Норвегія, Швейцарія, Ісландія, Ліхтенштейн;
- в) Ісландія, Ліхтенштейн, Швеція, Австрія;
- г) Норвегія, Швейцарія, Ісландія, Люксембург.

14. Інтеграційне об'єднання НАФТА - це:

- а) Організація країн-експортерів нафти;
- б) Європейська економічна зона;
- в) Північно-Американська угода про вільну торгівлю;
- г) Співдружність Незалежних Держав.

15. Форма інтеграційного об'єднання НАФТА:

- а) зона вільної торгівлі;
- б) митний союз;
- в) економічний союз;
- г) валютний союз.

16. Південноамериканський спільний ринок називається:

- а) МЕРКОСУР;
- б) АСЕАН;
- в) ОПЕК;
- г) КАРІКОМ.

17. Країни-члени МЕРКОСУР:

- а) Чилі, Еквадор, Перу, Куба;
- б) Аргентина, Бразилія, Парагвай, Уругвай, Венесуела;
- в) США, Канада, Мексика.
- г) Венесуела, Еквадор, Чилі.

18. Співдружність Незалежних Держав створено республіками СРСР, за винятком:

- а) Латвії, Литви, Естонії;
- б) Польщі, Чехії, Словаччини;
- в) Казахстану, Азербайджану, Туркменістану;
- г) України, Білорусії, Росії.

19. Україна входить в Євразійське економічне співробітництво:

- а) так;
- б) ні;
- в) як асоційований член;
- г) всі відповіді невірні.

20. На сьогоднішній день до складу ГУАМ входять:

- а) Грузія, Молдова, Росія, Україна;
- б) Азербайджан, Грузія, Молдова, Україна;
- в) Азербайджан, Грузія, Молдова, Узбекистан, Україна;
- г) такої організації не існує.

II. РЕКОМЕНДАЦІ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ДО ДІЛОВОЇ ГРИ

Семестровим індивідуальним завданням із дисципліни «Міжнародні економічні відносини» є виконання розрахункової роботи, яка надається викладачеві на перевірку в роздрукованому вигляді. Захист розрахункових робіт відбувається у формі проведення ділової гри. Ділова гра проходить як змагання між командами. Команди формує викладач виходячи із доцільності поєднання певних країн світу, за якими зроблено розрахункові роботи студентів.

Мета ділової гри – узагальнення теоретичних знань та практичних навичок із дисципліни за допомогою інструментарію командної роботи.

Кожна команда має обмежений час - 15 хвилин, протягом якої необхідно представити результати виконання розрахункових робіт із використанням програми Microsoft PowerPoint.

Критерії оцінювання виступів команд

	Критерії	Мак бали
Доповідь	Якість доповіді: обсяг, глибина знань теми. <i>Аргументованість основних позицій, повнота представлених в доповіді результатів роботи. Доповідачі демонструють ерудицію, відображають міжпредметні зв'язки;</i>	1
	Культура мовлення, манера триматися перед аудиторією. <i>Доповідачі впевнено тримаються перед аудиторією, володіють культурою мовлення, дотримуються регламенту, утримують увагу аудиторії</i>	1

Якість презентації	<p>Якість, структура та логіка презентації. <i>Алгоритм презентованого матеріалу відповідає структурі розрахункової роботи, композиція презентації логічна, представлено всі ключові показники розвитку країн</i></p>	1
	<p>Стиль презентації. <i>Витриманий єдиний стиль, грамотно підібрана кольорова гама, раціонально використані можливості комп'ютерної анімації; оптимальне розміщення інформації на слайді, виправдане включення в роботу графіків, малюнків; грамотна робота з точки зору орфографії, стилістики, пунктуації.</i></p>	1
<p>Злагоджена робота в групі. <i>Чітко спланована робота, командний стиль роботи, вся діяльність рівномірно розподілена між членами групи</i></p>		1
Всього		5

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Авдокушин Е.Ф. Международные экономические отношения. – М.: ИКТЦ "Маркетинг", 2001.– 340 с.
2. Басовский Л.Е. Мировая экономика.– М.: ИНФРА-М, 2001.– 208 с.
3. Боринець С.Я. Міжнародні валютно-фінансові відносини : підручник / С. Я. Боринець. - вид 5-те, переробл. і допов. - К. : Знання, 2008. - 582 с.
4. Буглай В.Б., Ливенцев Н.Н., Международные экономические отношения. – М.: "Финансы и статистика", 2001. – 144 с.
5. Герасимчук В.Г., Войтко С.В. Міжнародна економіка. – К.: Вид-во «Знання», 2010. – 264 с.
6. Киреев А.П. Международная экономика. Ч.1.– М.: "Международные отношения", 2001.– 416 с.
7. Козик В.В. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / В.В. Козик, Л.А. Ланкова, Б.Даниленко. - 7-е вид. - К. : Знання, 2008. - 406 с.
8. Козак Ю.Г., Лук'яненко Д.Г., Макогон Ю.В. та ін. Міжнародна економіка: навчальний посібник.- Одеса: Астропринт, 1998.
9. История мировой экономики: Учебник для вузов обучающихся по специальностям экономики и управления/ Под ред. Г.Б. Поляка, А.Н. Марковой. - 3-е изд., стереотип. - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2008. - 671 с.
10. Лановик Б. Д., Матисякевич З. М., Матейко Р. М. Економічна історія України і світу: підручник / за ред.. Б.Д. Лановика. – К.: Вікар, 2005. – С. 114.
11. Леоненко П. М., Юхименко П. І. Економічна історія: Навчальний посібник. – Київ: Знання-Прес. – 2004. – 499 с.
12. Линдерт П. Экономика мирохозяйственных связей. Пер. с англ.(Общ. ред. и пред. О.В. Ивановой)- М.: Прогресе, 1992.
13. Лук'яненко Д.Г. Міжнародна економічна інтеграція: Монографія.-К: ВПОЛ, 19
14. Лук'яненко Д.Г., Мозговий О.М., Губський Б.В. Основи міжнародного інвестування: Навчальний посібник.- К.: КНЕУ, 1998.
15. Макконелл К.Р., Брю С.Л. Экономикс: Принципы, проблемы, и политика. В 2 т. Т. 1. -М., 1992
16. Международные валютно-кредитные и финансовые отношения: ученик/ Под ред.. Л.Н. Красавиной – М.: Финансы и статистика, 2003. – 608 с.
17. Международные экономические отношения: Учебник / Под ред. Н.Н.Ливенцева. – М.: МГИМО, 2005. – 648 с.

18. Международные экономические отношения: Учебник, Под общ. Ред. В.Е.Рыбалкина. – 3е изд., перераб. и доп. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2000.
19. Международные валютно - кредитные и финансовые отношения. Учебник /Под ред. Красавиной А.Н. - М.: Финансы и статистика, 1994.
20. Менеджмент внешнеэкономической деятельности /Под ред. Кириченко А.А. - К.:1998.
21. *Менеджмент-освіта для бакалаврів: навч. посібник у 2 т. / В.В. Дергачова, Л.Є. Довгань, А.Р. Дунська та ін. – К.: НТУУ «КПІ», 2013. – Т.2. – 484 с.*
22. Мировая экономика. Экономика зарубежных стран: Учебник/ под ред. Колесова В.П., Осьмовой М.Н. – М.: Флинта: МПСИ, 2000.
23. Мировая экономика. Учебное пособие / Под ред. Б.М.Маклярского. – М.: Международные отношения, 2004. – 424с.
24. Михайлушкин А.И., Шимко П.Д. Международная экономика. – СПб.: Питер, 2008. – 464 с.
25. Мировая экономика и международные экономические отношения: учебник / под ред. А.С.Булатова, Н.Н.Ливенцева. – М.: Магистр, 2010. – 654с
26. Міжнародні економічні відносини: Сучасні міжнародні економічні відносини (А.С. Філіпенко, І.В. Бураковський, В.С. Будкін). - К: Либідь, 1994.
27. Міжнародна економіка : навч. посіб. / Білоцерківець В. В. [та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук, проф. А. О. Задой та д-ра екон. наук, проф. В. М. Тарасевича ; Дніпропетр. ун-т економіки та права. - Д. : Вид-во ДУЕП, 2010. - 339 с.
28. Мовсесян А.Г., Огневцев С.Б. Мировая экономика. – М.: Финансы и статистика, 2001. – 656с.
29. Мунтіян В. І. Основи теорії інформаційної моделі економіки. – Київ: Видавництво «КВІЦ». – 2004. - С. 307.
30. Новицький В.Є. Міжнародна економічна діяльність України: Підручник. – К.: КНЕУ, 2003. – 948.
31. Огороков В.Р., Евсеева О.А. Международная экономика. Учебное пособие. – СПб: Изд-во Политехнического университета, 2009. – 246 с.
32. Основы внешнеэкономических знаний. Отв. ред. И.П.Фаминский. – М.: “Международные отношения”, 1994.
33. Пахомов Ю.М., Лук'яненко Д.Г., Губський Б.В. Національні економіки у глобальному конкурентному середовищі. - К.: Україна, 1997.
34. Портер М. Международная конкуренция /Пер. с англ. - М.: Международные отношения - 1993.

35. Пугель Т.А., Линдерт П.Х. Международная экономика. Учебник / пер. англ. – М.: Изд-во «Дело и сервис», 2003. – 800с.
36. Роузфилд С. Сравнительная экономика стран мира: Культура, богатство и власть в XXI веке / пер. англ. – М.: МГИМО, РОССПЭП, 2004. – 432с.
37. Румянцев А.П., Румянцева Н.С. Міжнародна економіка: Короткий конспект лекцій. – К.: МАУП, 1999.
38. Семенов К.А. Международные экономические отношения: курс лекций. – М.: Гардарики, 1998.
39. Семенов Г. А., Панкова М.О., Семенов А.Г. Міжнародні економічні відносини: аналіз стану, реалії і проблеми: Навчальний посібник.– Видання друге, перероблене і доповнене. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 232 с.
40. Соколенко С.И. Глобальные рынки XXI столетия: Перспективы Украины. -К: Логос, 1998.
41. Сергеев В.П. Мировая экономика: Вопросы и ответы. – М.: Юриспруденция, 2000.
42. Тодаро М.П. Экономическое развитие: Учебник /Пер. с англ. под ред. С.М. Яковлева, Л.З. Зевина.- М.: Экономический факультет МГУ, ЮНИТИ, 1997.
43. Україна і світове господарство: взаємодія на межі століть / А.С.Філіпенко, В.С.Будкін, А.С. Гальчинський та ін.– К.: "Либідь", 2002.– 470 с.
44. Філіпенко А.С., Вергун В.А., Бураківський І.В. та інш. Економіка зарубіжних країн. - Київ: Либідь, 1996.
45. Філіпенко А.С. Міжнародні економічні відносини: історія. – К.: «Либідь», 2006. – 384с.
46. Халевинская Е.Д. Мировая экономика и международные экономические отношения: учебник. – М.: Магистр: ИНФРА-М, 2011. – 368с.
47. Хасбулатов Р.И. Мировая экономика. - М.: Инсан, 1994.
48. Шевчук В.О. Міжнародна економіка: теорія і практика: підручник / В.О. Шевчук. - К. : Знання, 2008. - 663 с.
49. Школа І.М. Міжнародні економічні відносини : підручник для студ. вищ. навч. закл. / М.Школа, В.М. Козменко, О.В. Бабінська ; Чернів. торг.- екон. ін-т Київ. над. торг.- екон. ун-ту. - вид 2-ге., переробл. і допов. - Чернівці : Книги-XXI, 2007. - 544 с.

Перелік інформаційних сайтів мережі Internet

Назва	Сайт
1	2
Організація об'єднаних націй	www.un.org
Організація економічного співробітництва та розвитку	www.oecd.org
Світова організація торгівлі	www.wto.org
Європейський союз	www.europa.eu.int www.eurunion.org www.europa.eu
Рада Європи	www.coe.int
Організація з безпеки і співпраці у Європі	www.osce.org
Евростат	www.europa.eu.int/en/comm/eurostat/
НАФТА	www.nafta.org
Організація американських держав	www.oas.org
Асоціація латиноамериканської інтеграції	www.aladi.org
Асоціація держав Карибського басейну	www.acs-aec.org
АСЕАН (ASEAN)	www.aseansec.org
Конференція ООН з торгівлі та розвитку	www.unicc.org/unctad
Міжнародна організація з міграції	www.iom.int
Міжнародна організація праці	www.ilo.org
Світовий банк	www.world-bank.org
Європейський банк Реконструкції та розвитку	www.ebrd.org
Міжнародний валютний фонд	www.imf.org
Організація Чорноморської економічної співпраці	www.bsec.gov.tr
Статистика СНД	www.cisstat.com
Верховна Рада України	www.rada.gov.ua
Кабінет міністрів України	www.kmu.gov.ua
Міністерство фінансів України	www.minfm.gov.ua
Міністерство економіки та євроінтеграції	www.me.kmu.gov.ua